РАДА

Тимчасові умови передплати на 1919 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	—	—	75 р.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.—за зміну адреси 50 коп. (при зміні докопче прикладати стару адресу).
Увага авторам: статті не ухвалені до друку редакція не повертає.
Адреса редакції й контори:
у Київі, Інститутська 22.
Телефон редакції 64-80. Почт. скринька № 373.
ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА и ЛІТЕРАТУРНА.
Виходить що-дня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оповісток.
На 1 сторінці 3 карб. — коп.
„ 4 „ 2 „ — „
за 1 рядок в одну шпальту петита за кожний раз.
Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки в 1 шп. 2 карб. за 1 раз.

Контора відкрита від 10 до 4 год. дня.

Ціна окремого № у Київі **3 карб.**
В провінції і на вокзалах **3 карб.**

№ 3 (30) Київ, Четверг, 5-го вересня (18 вересня) 1919 року. № 3 (30)

Товариство „ДЗВІН“ з сумом сповіщає про трагичну смерть свого співробітника
Марка Івановича ШАПРАНА,
забитого безневинно в Чреавичайці 28 серпня с. р.

ТРОЇЦЬКИЙ НАРОДНІЙ ДІМ
В.-Васильківська 51.
Т-во Артистів був. Держ. Нар. Театру з участю **М. К. ЗИНЬКОВЕЦЬКОЇ**
Четвер 5 (18) Вересня „Невольник“. П'ятниця 6 (19) Вересня „Сорочинський ярмарок“, Субота 7 (20) Вересня Вистави нема, Неділя 8 (21) Вересня ранком „Пошились у Дурні“, у вечері „Ой не ходи Грицю“.
Початок ранком о 1 год. у день у вечері о 6 год. Каса відч. 11-2 у день і 5-8 у веч.
Адміністратор ІВ. ГОНЧАРІВСЬКИЙ.

ДРУГИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР
Олександрівська 12.
Сьогодні четвер 5, **„Степовий гість“.** У п'ятницю 6, з участю О. Саксаганського 1) **„Запорожець“**, 2) **„Як ковбаса та чарка“.** Івана Карася і Шоньку виконає О. Саксаганський. У неділю 8 у перше **„Хмара“**. У понеділок 9. 1) „ШЕЛЬМЕНКО“. 2) ВЕЧОРНИЦІ.
Віднов. адміністр. О. Павленко. —1

ОД КОНТОРИ.
Контора „РАДИ“ повідомляє читачів газети, що поодинокі числа „РАДИ“ можна дставати що-дня в українських книгарнях. Книгарня т-ва „ДРУКАРЬ“—Хрещатик 50, Кн. ЧЕРЕПОВСЬКОГО—Фундуклаївська 4. Кн. „ЧАС“—Фундуклаївська 24. Кн. „ЧАС“—Володимирська 53. Кн. „ДЗВІН“ — Володимирська 46. Кн. „УКРАЇНСЬКА РЕСПУБЛІКА“—Фундуклаївська 19. Кн. ПОВІТОВОГО ЗЕМСТВА—Сінна площа. Кн. „ОСВІТА“ — Володимирська 33. Кн. „ДНІПРОСОЮЗУ“—Володимирська 46. Укр. ФОТОГРАФИЧНИЙ СКЛАД — Прорізна 28. „РОБІТНИЧА КНИГАРНЯ“—Володимирська 16. Конт. „РАДИ“—Інститутська 22.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
провадить операції з 10 до 2 годин (по сонцю) що дня, окрім неділь та великих свят.
Основний капитал Банку **10 000,000 карб.**
Правління і Центральна Контора Банку міститься у Київі, Думський майдан № 4, у власному будинкові.
Банк має філії у Київі (Хрещатик 27), Харькові, Одесі, Катеринославі, Полтаві, Житомирі, Вінниці, Умані, Кременчуці та Бердянському.
БАНК провадить свою діяльність весь час без перерви, виконує всі звичайні банківські операції, видає акредитиви, грошові перекази, приймає документи на інкассо, а також гроші на біжучі рахунки, вкладки строкові і без строку і т. п.
Позички видає тільки Кооперативним Союзам.
Телефони: Правління і Центральної Контори 64-36, 14-03, Київської філії 54-34, 62-18. Телеграфна адреса:—УКРАЇНБАНК. 05—1

КИЇВСЬКА АРХИТЕКТУРНА ВИЩА ШКОЛА,
приймає заяви на вступ до І-го і ІІ курсу в канцелярії (В.-Кудрявська 18-а) від 9—3 г.
Вступний іспит по рисуванню обов'язковий для всіх. 02—3

Цими днями почне виходити щоденна українська газета **„СЛОВО“**
при ближчій участи: Л. Абрамовича, М. Вороного, О. Гермайзе, І Довженко, Д. Заславського, М. Ковальського, О. Мішти, О. Олеся, П. Пожарського, В. Садовського, Л. Чикаленка і инш.
001—1 **Редакція і контора: Михайлівський пер. д. 35, п. 1.**

СВІЙ ДО СВОГО
ресторація **„Уніон“**
ВІДЧИНЕНА. Обіди і вечері звичайно не дорогі й добрі. Оркестра під орудою М. МАЛИНА. Готується до відкриття кабаре. З пошаною СПІЛКА. 6—1

В ІІІ-ій УКРАЇНСЬКІЙ ІМЕНІ
І. М. СТЕШЕНКА
ГІМНАЗІЯ
на Печерську прийом прохань в підготовчий, І, ІІ, ІІІ, IV і V кл. що дня від 10 до 11 і 4—6 г. Суворівська 1. Початок навчання 16/IX (ст. ст.) 03—1

Т-во „ЧАС“
у Київі просить вказати помешкання, здатне під друкарню по адр. Володимирська, 42. 3—2

Київ, 5 (18) вересня 1919 р.

За соломинку. Реакція, яка усилковується на свої колеса поставити останні події, хапається за всі способи, щоб не випустити з своїх рук будуччини. Особливо це помітно як-раз на Україні, де політична революція й еволюція громадської думки пішли були одмітним і одмінним шляхом, як що рівняти їх до решти земель колишньої російської імперії. І от тепер ці одмітні й одмінні риси реакція хоче перебрати до своїх метких рук, уповаючи, що таким способом пощастить їй опанувати й громадський та народній рух у нашому краю. Це може єдина з того боку уступка духові часу, але й вона вже ясно показує, яка безодня простяглася поміж минулим та сучасним; і вона виразно свідчить, що до колишнього нема і не може бути повороту. Адже ще недавно заговорити напр. про ознайомлення в школі з життям і побутом рідного краю—значило б що найменше в офіціяльних та офіціозних кругів викликати страшенні громи проти „сепаратизму“. Ми всі пам'ятаємо, як усякі Кармазини та Плеські забороняли українську пісню на ювилей Гоголя, або як одсвяткували вони Шевченківський ювилей. Тепер же навіть кієвлянинські круги, замісць скасованого українознавства, обстоюють „краевѣдѣніе“, сподіваючись, звісно препарувати його на свій копил. Децентралізація й автономія були сущими жупелами для всіх, кому добре жилося в колишній Росії, —тепер же проект поділу України на провінції обстоюють якраз у тих кругах, з якими українська довоєнна преса чимало списів поламала, щоб довести всю безглуздість одномастної культури, одномастної адміністрації і всіх инших ознак людського живого життя. Мало того, ці новоявленні „автономисти“ й „децентралізатори“ сміють ще українцям дорікати, що ніби-то замісць централізму Петербурського вони хочуть завести Київський! Справді, не розбірають вже ці панове в своїй горливости до перефарбування, з якого дерева жолудями живляться..

Особливо це треба сказати про згаданий проект областної децентралізації. Як відомо, цей проект хоче завести поділ, цілком адміністративний, України на три провінції з центрами в Харькові, Одесі й Київі. Замісць всеукраїнського об'єднання перефарбовані централізатори хочуть витворити троїсте розпорошення, а там, мовляв, лекше буде і з українством упоратись. Тим часом горливі прихильники „децентралізації“ не знають, видимо, однієї річі, яка певне вистудила б увесь їхній жар, —не знають саме того, що новітній проект живцем взято від... М. Драгоманова, з його праці „Вільна спілка“. Взято, правда, чисто позверхово, саму голу схему, без того внутрішнього духа живого, яким у Драгоманова та схема була вщерть наллята. Але вже те одно, що великий український публіцист ані трохи не боявся „розпорошення“ України, показує, що взагалі це українству річ не страшна і що новітнє прожектерство власне за соломинку хапається в своїх заходах вернутись до улюблених старих форм. І як це незручно робиться, показує хоча б приклад харьковської „Родины“. Обстоюючи згаданий проект поділу, газета пише, що, мовляв—що спільного може бути між Волинню та Степовою Україною? Аргумент в устах об'єдинителів дуже небезпечний, бо що ж справді вийде, коли його логично поширити? І на віщо ж тоді якоїсь спільности вимагати для тієї ж «Новоросії» та Вятської скажемо, губернії?

В своєму крутійстві за соломинку хапаються свіжо-народженні автономисти. Але соломинка їх не забезпечить, а нам не страшна. І їхнє „краевѣдѣніе“, і навіть їхня децентралізація або лишаться мертвою буквою й життя її незабаром просто одкине, як непотрібну ганчірку, або... або ж піде на користь тому самому зненавистному українству, супроти якого їх висуваючи, навіть на плагіят з українства зважуються недавні централісти. Така бо вже логика життя, і вольтеріянці од реакції даремно пробують її обминути.

———000———

Школа і громада.

Як часто—густо ми за своїми особистими справами не помічаємо великих факторів прогреса й культурної еволюції. Ми проходимо байдужо повз великі фактори національного відродження, національної свідомости. Таким фактором в житті народа є школа, є освіта.

Ми маємо нахил дивитися на школу, як на установу, котра торкається учителя й учня або учителя й батьків. Школа цікавить нас звичайно тільки на стільки, на скільки вона впливає на розвиток нашої дитини. Нам важливі фізичний розвиток дитини, її успіхи в науках. Але ми надто байдужі до того, скільки така школа впливає на громаду, скільки вона відбиває в собі соціяльний стан оточення, скільки вона задовольняє потреби народа.

Нарешті треба покінчити з таким індивідуалістичним поглядом. Він надто вузький, жорстокий і безсердечний.

Погляди на школу треба розширити і треба зробити її продуктом колективної праці. На це нас штовхають і зовнішні причини.

Наші українські школи роз'яснені приказами генерала Денікина. Але для нас залишено єдиний вихід—приватні школи, приватна ініціятива.

І мене саме це радує: нарешті українська школа, українська освіта буде розвиватися не на помочах державних субсидій і державних милостей, а буде розвиватись і будуватися на міцному непохитному грунті—на національній свідомости, на свідомости народньої маси; як це було в старі часи, до періоду московського панування.

Большевики своєю інтернаціональною ідеєю викликали в нашому народі національну свідомість і економичну незалежність. А російський шовінізм зміцнить сі почуття.

Ми тільки виграємо. Ми можемо тепер тільки радіти на таку лінію нової влади.

При сучасному стані все одно ні жодна влада не зможе утримувати школи на свій кошт, щоб поставити освіту хоч би в її старі умови. Досить сказати, що багато учительства не отримало платні з січня місяця і це навіть при большевицькому потоці паперових грошей.

Так або инакше, а громади мусять відограти роль будівничого освіти. Громади візьмуть на себе утримання шкіл і тим знову зблизять себе з освітою. І це буде природно.

Ми тільки можемо констатувати, що міняються політичні форми, міняються економичні й соціяльні умови життя, а боротьба за культурно - національні придбання залишається за нашим народом.

Ну, щож?! І тим краще. Се іспит на нашу культурну зрілість. Приватна школа!—Нехай буде приватна, але вона буде життьова, не підробок—не сурогат, а справжня школа.

Нам треба радіти, а не лякатись: Однині школа й громада долею злиті до купи, і мусимо показати світові, що вони достойні одна одної.

Я. Чепіга.

———000———

СПЕКУЛЯЦІЯ СТАРИМ КРАМОМ.

За 205 днів большевицької напасти я зовсім розледачів.

Як і всім жильцям Київа кортить мені пуститися в дрібну спекуляцію.

Адже ми повторюємо історію.

Так було колись в Римі:

В Римі їсти нічого, а в долині річки По все дурно можна дістати.

Привезе такий падуєць харчів у Рим і ціну складе, аж самому страшно, а благородний римлянин купує і дивується, що дурний селюк задурно добрий харч отдає.

Було й у Франції, що в одній департаменті кварта молока коштувала в тисячу разів дорожче, як у сусідньому.

Єсть так і в нас, що в „Дніпро-Союзі“ сотня цигарок коштує 10 карб., а на Хрещатику 150 карб.

Отже всі живуть тепер з торгу: продають, купують, продають.

На все легко піднімати ціни Тільки людське м'ясо, тіло і душа в ціні не піднялися.

І це добре. Це дуже втішно. Чим більше наб'ють, нанищать люде один одного, тим менше матеріялу лишиться для горожанської війни.

Одначе торгувати цигарками я ще встигну.

А тим часом у мене єсть де-які старі речі, котрі я оце зараз вигодно позбуваю.

І читачу вийде поцінно.

Я повитягаю свої старі фельєтони з часів гетьманщини і попереробляю їх трохи.

А редакція скаже:

— Годиться.

Наприклад був у мене фельєтон про те, як папаша Мілюков, підкрутивши вуса а Іа Вільгельм ходив з візитою до майора Гассе.

Він завірив майора, що Антанта —бека, а Німеччина—цяця.

Що Мілюков любить Німеччину. А майор, мовчки вирядивши Мілюкова за поріг, сказав собі прислів'я по руському:

— Волкъ. Овца. Шкура.

Був у мене фельєтон під заголовком:

— Дон-Кихот і спекулянти.

Це про першого гетьманського міністра, опікуна престолу Скоропадського, генерального суддю республіки і змовника проти республіки Миколу Василенка. Поки він був разом з Добрим і Гутником самостійником, я його все дражнив у фельєтонах. А як вони поробились усі троє федералістами, я покинув подвійні заголовки.

І тепер я вже не думаю, що М. Василенко—Дон-Кихот.

Можу ще про Ігоря Кістяковського попереробляти дещо.

Одначе єсть і нове.

Всі стежили за втікачкою Ігоря Кістяковського, як Директорія здобула Київ.

Кістяковський в Одесі.

Кістяковський—в Севастополі.

В Ростові. На Кубані.

А він любісенько сидів собі в Київі.

Пересидів Директорію.

І тільки в маї місяці вибрався пішки на польську границю.

Кажуть, заріс бородою, попустив пейси,—чистий тобі хусит.

Йому на дорогу казали:

— От дивіться, селяне вас за жида приймуть та одлупцять.

А він:

— Що мене будуть бити — це мені буде неприємно. А що бити, муть як жида, то дуже приємно.

Писав я тоді про фаховців, — що це за народ.

Вони потім усі на совітську службу пішли і називались:

— Спецы.

Ви ж догадуєтеся, що вони тепер роблять.

Знаете?—Ну, я бачу, що знаете. А що кажуть?

— Нѣтъ, знаете-ли, я разочаровался въ Украинѣ. Она уѣзжая внушала мнѣ за три мѣсяца, а сама, свинья, изолировала Кіевъ, и было такъ трудно прокормиться. А теперь вотъ Шульгинъ говоритъ, что юго-западный край надо не украинизировать, а малороссиризировать... какъ вы думаете, скоро-ли нужны будутъ специалисты по этому самому малороссиризир... Чортъ, какъ видно и это будетъ нелегко!

А про тебе, любий земляче, милий український обивателю—витягати старі фельєтони?

Слід би та шкода на перший раз.

Проте ти вже ростеш духом:

— Адже ж прибули на аероплані сер Макдональд і лорд Норфольк і кажуть про Україну:

— Або буде самостійна. Або буде в звязку з Росією. Або буде і під протекторатом Ліги Народів.

Це значить, що нічого того не буде, або буде все разом.

А ти не потурай! Твоє діло маленьке: Працювати!

А. Яринович.

———ooo———

Жадоба крови.

Київські обивателі на запросини якихось недотепних і небезпечних жалібників одбували прощу на Садову вулицю ч. 5 дивитися на гору трупів, пошарпані м'язи, розляпаний мозок, пошматовані черепи і баюри крови, що лишила за собою київська совітська черезвичайка. Люде, що виходять з хати на сонце веселі й радісні, од того страхіття швидко самі звіріють, і справедливо жахаючись, роблять всі, як один, несправедливий висновок: треба бить жидів! З того, що це кажуть всі, ні на краплину не виходить, що це справедливо, бо всі виходять з очима і розумом, потьмареними крівавим туманом, і старий вираз, ніби кров вопіть до неба, оправдується тут тільки тим, що саме видовище крови й людського м'яса, викликає певні фізіологичні переживання.

Юрба, обиватель домагаються кари, хочуть, щоб пролита кров учинила якусь мстиву активність за наругу над людиною. Але цей обиватель не тямить того, що кара і помста йдуть весь час у процесі безнастанної боротьби з большевиками, а власне з большевизмом. Обиватель не йде в армію, не несе військової повинности, а просто кортить йому когось за ту святу кров одлупити. Тут було б мало сказати, що всяка власть повинна стримати ту нерозумну енергію або справити її в якісь громадські береги. Треба ту юрбу очевидно ще й навчати і то, не жаліючи прикрих заходів. Небезпека громадянству й громадському ладові від тих обивательських настроїв виходить і для самої влади, бо п'яна од крови юрба тільки годна на п'яне проливання крови.

Отже, що люде йдуть із Садової вулиці розлютовані, я це розумію, хоч рішуче покарав би того погромного любезника, що гостинно одкрив ворота дома № 5 на Садовій для всього Київа. Що їм хочеться помсти — це річ природна. Але чому люде більше і менше інтелігентні в цій юрбі не доводять їй, що висновок про кару євреям—і шкодливий, і хибний, і нерозумний, і несправедливий? Це правда, що Сорін, Михайлов (Фрейдберг) і більшість нам невідомих на прізвище черезвичайників—все євреї. (Хоч правда і те, що Лаціс—не еврей, а Ковалів—українець). І це правда, що серед активних большевиків більшість—євреї. Але зате серед євреїв большевики складають меншість, — отже народ не може одповідати за тих своїх легковажних і злочинних синів. Вираз, що серед большевиків більшість—євреї, а серед євреїв большевики — меншість, належить не мені, а відомому еврейському діячеві, який робив собі з цього не більше клопоту, ніж, наприклад, я з того, що більшість партизанського війська цеї чужоземної у нас, совітської, влади складали таки наші селяне, українці, темні, нерозумні мої земляки. Тепер скажіть мені, потомственні київські міщане, чим швець Репетур або кравець Фридман винні, що Фрейдберг катував і мордував і безневинно вбивав людей. Фрейдберг спакував свої манатки давно і виїхав катувати недобитки інтелігенції в Чернигів, а Репетур був і єсть у Київі. Коли наші обивателі такі сердиті й активні, нехай знайдуть і піймають Фрейдберга, а не кравця Фридмана, котрий нікуди не тікає й ніяк не ховається. Тому, думаю, ясно, що тільки сліпа, нелюдська жадоба крови може тепер обертати гнів проти людей нічим і нікому невинних. Отже нехай нам вічно пасивні, а тепер діяльні обивателі, не повторюють діяльности Лаціса, бо їм і тому злочинцеві по суті ціна одна буде.

М. Ніковський.

———ooo———

Горожанський мир.

Воєнна руїна і большевицькі експерименти в кінець зруйнували наше економичне життя. Наша промисловість майже зовсім не істнує. Тим часом наше міжнародне становище не сприяє економічному відродженню.

В цій великій війні, яка була війною за ринки передових країн фінансового капіталу, Росія не вийшла переможцем. І їй, в сучасному стані цілковитої господарської руїни, буде дуже важко відстояти себе від економичного поневолення, бо для кожного капіталу немає спільників і високих моральних міркувань, а є сама потреба захоплення ринків і переведення у фактичний стан колоній всіх тих держав, які не будуть мати сили скласти цьому опір.

Як влучно казав кадетський діяч Степанов, Росія, а разом з нею і Україна стоїть перед небезпекою «єгиптизації».

Ледве чи треба зупинятись над тим, яку небезпеку має це для всіх класів населення.

Економична незалежність потрібна тепер для того, щоби бути політично незалежними. Вона потрібна для того, щоби піднести народній добробут.

Коли ми втратимо власну промисловість, ми втратимо культуру міст, весь робітничий клас лишиться без засобів істнування і все економичне життя буде залежати від чужоземного капіталу, якому ніщо не зможе стати на перешкоді в використовуванні всієї держави.

От же справа уникання „єгиптизації", справа нашого економичного відродження є питанням першорядної ваги для всіх класів населення.

З якого завгодно погляду ми мусимо развивати власний „отечественный" капіталізм. Це чудово зрозуміла більшість соціялістів всіх західних країн, яка пішла на горожанський мир з своєю буржуазією, щоб урятувати політичну і економічну незалежність держави. В цьому величезному значінні власного високо розвиненого капіталізму для добробуту трудових мас за істнування буржуазного ладу і полягає основа т. званого „соціял-патріотизму".

Щоби відбудувати своє господарське життя, щоби дістати можливість развивати власні продукційні сили, щоб знову утворити свій капіталізм, розвиток якого є, на думку більшости соціялістів, необхідною передумовою соціялізму, всім колам людности треба буде йти на великі жертви.

При тих перспективах, які вирисовуються зараз, відбудовування нашої промисловости піде шляхом державної допомоги і протекціонизму.

Державна допомога промисловости, в першу чергу великій промисловости і високі мита на чужоземні товари потрібують величезних жертв від усього населення.

Державна влада, яка іде під гаслами позакласової політики, завданням якої є встановити горожанський мир, тільки тоді виповнить своє завдання, коли не дасть скористуватись з величезних жертв народу тільки одному невеликому класові великих капіталістів. Тільки розрив з традиціями царату і протофісовщини дозволить установити потрібний зруйнований країні горожанський мир.

Осягнути цього можна тільки демократичною економичною і фінансовою політикою і перш за все демократичною системою оподаткування.

Жертви всього населення не повинні липатись в кишені групи капіталістів, звідти їх мусить відібрати на загальну користь демократичне оподаткування, переведення якого вимагає притягнути до діла і демократичні круги.

На цей шлях давно вже стали передові капіталістичні держави заходу.

Неупинно йде по ньому Англія з часів «революційного» бюджету Лойд-Джоржа. Єдиний вихід для нас це стати на цей шлях.

Петро Собчинський.

———ooo———

ХРОНІКА.

Скасування „Українознавства".

На нараді, яка одбулася у попечителя київської шкільної округи 3 вересня відповідно циркуляра з Ростова виявилось, що українознавство мусить бути у київських школах скасоване. Щож торкається навчання української мови, то вона може залишитися в школі як необов'язковий предмет.

Похорон українського полковника.

4(17) вересня, на Деміївськім цвинтарі відбувся похорон командіра першого Дніпровського полку Сергія Антоновича Бабай-Трухлого, 33 років. Небіжчик наступав з галицькими частинами на Київ, захворів на тиф у Боярці, де й пролежав до 2(15) вересня. На похороні були присутні тільки дружина, ближчі родичі та деміївські мешканці українці.

У київській „Просвіті".

Одбулося засідання ради київської „Просвіти". На цьому засіданню вирішено одкрити бібліотеку „Просвіти", яка буде уміщатися в одній із заль бувшого українського клубу. Вирішено також ужити всіх заходів, щоб помешкання, де був клуб, було звільнено від совітської столової, яка осіла там шляхом большевицької реквізиції. Після звільнення буфету помешкання його також під буфет займе український клуб і улаштує їдальню. Далі на засіданню обговорювалася справа про дальші функції гімназії імени „Просвіти" на Лукіяновці, дитячий садок, обговорювалася справа видання де-яких книжок по сільському господарству та про одкриття курсів по українознавству, програма цих курсів вироблена ще торік. Курси ці будуть вечірні.

Земство почало працювати.

Учора в помешканню Губерніяльної Земської Управи перед початком праці було відправлено молебня, на якому були присутніми члени управи і службовці. Після молебня голова губерніяльної земської комісії І. Черниш звернувся до присутніх з промовою, закликаючи службовців до чисто ділової праці, яка провадилася б по-за межами всякої політики.

Паливна криза у Київі.

Контрольори міської управи Ясинський та Горенштейн подали київському міському голові докладну записку в справі про постачання палива до Київа. В докладній записці зазначається, що запаси палива у Київі на 1 вересня досягають 2500 куб. сажнів дров, яких стане на місяць тільки для задоволення потреб електричної станції. Вчора дрова на розпріб продавались по сто карбованців за пуд.

Щоб ослабити тяжке становище з паливом, автори записки зважають: що 1) зважаючи на близкість Київа до театру війни, справа постачання палива для міста повинна бути завданням державної влади; для забезпечення міста світлом і водою на протязі зіми треба мати милійон пудів вугілля, для чого військове відомство повинно дати позику м. Київу на 5 милійонів карбованців і 3) негайно послати експедицію для строчного вияснення всіх умов закупки в Донецькому басейні вугілля та приставки його маршрутними поїздами до Київа.

Біженці бідують.

До міського самоврядування надійшла заява від делегації перебуваючих у Київі біженців з проханням про грошову та иншу матеріяльну їм допомогу. Делегація заявляє, що становище біженців у Київі надзвичайно скрутне: не має мешкань, багато з них голодує, багатьох виселяють з мешкань, в яких вони живуть зараз. Тому делегація клопочеться про це, щоб було припинено виселення біженців з їх мешкань та про право одержання перепусток, щоб вони могли вільно повертатись на батьківщину.

Архангел Михайло знов на Думі.

Сьогодня закінчуються роботи по повороту постаті Архангела Михайла на будинок Городської Думи. Нагадуємо нашим читачам, що не вважаючи на всі протести й пояснення наїзжим розбишакам про те, що архангел являється гербом міста Київа, що це тільки історична пам'ятка, большевики все-таки звалили патрона Київа з його місця. Член гор. колегії Алгасов був написав такий приказ гор. архитектору: „Паки и паки напоминаю, что золотой богъ долженъ быть снятъ со зданія Думы". Після цього постать архангела мусіли зняти.

Перед приїздом митр. Антонія.

У Київі одержано відомости, що митрополіт Антоній вертає до Київа, куди має прибути сьогодня або завтра. Духовні і церковно-приходські організації виробили церемоніал урочистої зустрічі митрополита. Спочатку хотіли були зустрінути його на вокзалі з корогвами й орхестом, але остаточно вирішено зустрінути його молебствієм у Софійському соборі. Крім того ще виникли де-які труднощі через брак коней для митрополичого берлину, бо большевики реквізували в лаврі всіх коней, а наняти нема де. Тому лавра прохає владу дати для переїзду митрополита автомобіль.

———ooo———

Справи Директорії.

Уряд Петлюри.

Під таким заголовком знаходимо в харьковській газеті «Родина» телеграму зо Львова, в якій з Кам'янця Подільського повідомляють: у склад уряду Петлюри входять: голова кабінету і міністр фінансів Мартос, внутр. справ—Мазепа, хліборобства—Ковалевський, юстиції—Левицький, освіти—Огієнко, закордонних справ—Темницький, праці—Розпалко, військовий—Петров, еврейських справ—Красний.

У Варшаві відбувся величезний мітинг, на якому була винесена постанова звернутися до польського уряду з такими вимогами: скасування кордонних договорів з українцями що до границь, бо большевики вносять у країну анархію й трівогу, негайне заняття Східньої Галичини до Збруча включно, щоби польська людність цієї країни була захищена від вандалізму україно—большевиків.

Незабаром після цього мітинга польським урядом була одержана від верховної ради союзників телеграма такого змісту:

„З метою охорони людности й приватної власности в Галичині від небезпеки, яка їм загражує з боку большевицьких банд, верховна рада союзних держав постановила надати Польській Республіці право поширити воєнні операції на всю Східню Галичину аж до Збруча.

Ця постанова ради одначе не вирішує наперед тих заходів, котрі вона визнає потрібним надалі провести в життя для встановлення певного політичного устрою в Галичині».

Умова з поляками.

В початку вересня Директорією через представника польського уряду в Кам'янці гр. Грохольського закладено умову, по якій настає між поляками та українцями перемирря на один місяць. Один з пунктів перемирря—обмін полоненими. В першу чергу повертається група „сірожупанників", що були потрапили в полон в Луцьку.

Єсть також якась політична умова, але її урядові круги тримають в секреті.

Французька місія.

В Кам'янці пробуває французька місія під вивіскою „Французьке Воєнне Бюро". Два тижні тому вона виїздила до Крижополя, де одбувся парад українського війська.

Відносини з Америкою.

З певних джерел маємо відомости, що склалася умова з урядом Сполучених Штатів про передачу військового майна, що лишилося на території Европи. Умову складено з „Американською ліквідаційною комісією".

Отамани повстанців.

Мало не всі отамани повстанських груп стали під заряд штабу війська Директорії. Про Григорьєва потверджується звістка, що його вбито. Соколовський справді вбитий: до нього прокралося скілька красноармійців і з засідки застрелили. Уряд Раковського видав цим салдатам велику нагороду. Справами в ватагах Соколовського керує тепер його рідний брат.

[illegible]

„З того боку".

В елисаветській газеті „Наша Жизнь" уміщено повідомлення особи що була „на тім боці" (у Петлюри) коло трьох тижнів. Особа ця подає кілька цікавих звісток, які ми тут і подаємо:

Успіх армії Петлюри ясно став накреслюватися приблизно в кінці червня і початку липня, коли він одержав підмогу в кілька дивізій з Галичини, а в українській большевицькій армії почався загальний розклад, що призвів до розгрому большевицьких армій. Крім допомоги з Галичини не малу послугу в справі зміцнення влади Петлюри зробив рух повстанців, що раптом охопив усе Поділля й Волинь. І большевицькій армії буквально під огнем доводилось одступаючи пробивати собі шлях. Почавши в кінці червня загальне наступання з боку Кам'янця Подільського, армія Петлюри швидко займає майже все Поділля, Волинь і частину Київщини. Вже 10 серпня було захоплено Вінницю.

Одразу після захоплення міста була розпочата ліквідація большевицьких інституцій і відновлення демократичного самоврядування. Зараз же з'явилися накази про заборону ріжних ексцесів, а тим більше еврейських погромів.

Після заняття города зараз же було відновлено міське земське самоврядування у своєму повному складі до большевицького періоду. Як і скрізь після відходу большевиків скарбниці самоврядувань лишались порожні, але допомогу дало міністерство внутрішніх справ, давши широку фінансову поміч. Розпочав свою діяльність і окружний суд. Як і слід було сподіватися, зараз же пішов цілий ряд наказів про широку українізацію інституцій, переважно шкіл.

На вулицях міста з'явилася сила газет і журналів.

Останніми часами в Вінниці відбувся цілий ряд мітингів з участю видатних українських діячів і міністрів.

На 25 серпня була призначе-

на губернияльна конференція партій.

Оповіщено вільну торгівлю, що повело до швидкого зменшення цін на харчові продукти.

З'явились були накази про скасування всіх совітських грошей, котрі були викликали невеликий заколот. Дякуючи договору, заключеному Україною з Румунією, з'явилося чимало товарів, переважно нафти, підмазочного масла та галантереї.

———ооо———

По Україні.

Про російську мову в українській школі.

Полтавська шкільна рада, обговоривши відомий „Приказъ № 22" про заведення по школах російською мовою навчання, ухвалила резолюцію, в якій говориться:

„Беручи на увагу, що наказ № 22 порушає 1) законне право, налане тимчасовим урядом, 2) суперечить обіцянкам декларації що до автономії, 3) дезорганізує шкільну справу, 4) деморалізує вчителів та учнів і суперечить основним принціпам педагогії, Полтавська шкільна рада постановила звернутися до управління внутрішніх справ і народньої освіти з відповідним докладом. Рада постановила також до одержання відповіді вести навчання українською мовою.

Закрито школи для дорослих.

З наказу попечителя Харківської шкільної округи закрито всі гімназії для дорослих і инші подібні школи. Попечитель, як каже „Г. Ю.", після кілька-разових заяв про безсоромну спекуляцію на бажанню людей одержати закінчену освіту, постановив припинити цю спекуляцію.

Большевики розстріляли Васнецова.

Кореспондент „Г. Ю" переказує, що з Парижу через Костянтинополь повідомляють про розстріл большевиками знаменитого російського художника Виктора Васнецова. Подробиць цього злочинства нема.

В. Васнецову було вже більше 70-ти років. У нас на Україні він відомий своїми працями по розпису Володимирського собору. Там же міститься і його знаменита Божа Матір.

„Поюр" і „Дніпросоюз".

На XIII зборах уповноважених „Поюру" представники Полтавської спілки, Бахмутського, Мерефського й Катеринославського Союзів, вимагали від „Поюру" війти в склад „Дніпросоюзу", вважаючи неможливими дві протилежні орієнтації, які навязує українській кооперації „Поюр", входячи до Центросоюзу. Коли збори прийняли резолюцію, проти вступлення у склад „Дніпросоюзу", представники вищеозначених союзів застерегли за собою право не підлягання цій постанові.

Асигновка „Поюра".

XIII збори уповноважених „Поюру" осигнували 200 тисяч карбованців на кооперативний інститут імени М. Туган-Барановського і 100 тисяч карбованців на українську гімназію імени Б. Грінченка, яка зараз лишилась без коштів.

Збори постановили що правління має допомагати українським культурно-просвітнім установам.

Збільшення риночних цін у Полтаві.

Як повідомляють полтавські газети, риночні ціни на харчові продукти в Полтаві за 3—4 дня трохи збільшилися. Пояснюється це тим, що спекулянти закуповували значні партії товарів по високих цінах і одправляли їх на Київ, де зголодніла людність після визволення од большевицької напасті купляє прислані харчові продукти за всяку ціну.

Сподіваються, що коли транспорт налагодиться, ціни знову без сумніву зменшаться.

———оо———

Гр. А. Чупринка.

Відгукуючись на заклик редакції, уміщений в № 1 „Ради", ділимось з українським громадянством деякими, перевіреними на місці, відомостями про поета Грицька Аврамовича Чупринку.

Не мігши далі зносити лютих наскоків червоноармійських продовольчих загонів, які тягли останній пуд борошна з засіка, виводили єдину ялівку з стайні; обороняючись від сваволі і прикрого поневіряння з боку ріжних місцевих, „комбедів", „виконкомів" і инших, їм подібних, дурниць большевицької вигадки, — в рідним містечку, Г. Чупринки — Гоголеві, на Чернигівщині, — заклалась організація самооборони з селян. 1-го серпня старого стилю був активний виступ організації: агітатор-комуніст, який прибув того дня до Гоголева з Остера, а також всі місцеві представники і діячі большевизма, їхні прихвостні і міліція опинились під арештом, де мали чекать суду народнього. Застерігаючи себе від можливого наглого наскоку, червоноармійських військових карательних загонів, організація виставила збройну варту. Одначе... варта вклякнула: большевицькі загони переважили Гоголівців і живою силою і техничними засобами.

В звязку з виступом організації большевики заарештували Грицька Аврамовича, його матір і одну з сестер—Марусю. Всі трое сиділи у Київській В. Ч. К. В четвер, 15 серпня ст. стилю, себ-то за два дні до того, як владу большевиків у Києві повалено, поет був ще живий. Свідчать про це мати й сестра, відпущені тоді-ж таки до дому. Як вони кажуть, Чупринка тримався досить спокійно; коли ж йому нагадували про справжню суть, про страхіття чрезвичайки, одповідав з байдужістю філософа. Мовляв, що буде-не минеться.

Третій тиждень пішов, як немає большевиків у Києві. Але немає й Чупринки. Де він? Ми знаємо останні два дні, а особливо страшні, особливо кошмарні, щедро лилась тоді людська кров, кров арештованих жертв чрезвичайки, — Садова № 5, живий тому, свідок. Одначе, батько Чупринки, навмисне приїхавши до Києва, пильно оглянув, як Садову № 5, так і всі инші тортури Ч. К., обнишпорив анатомічний театр до найдальшого закутка, був на Лукіянівці, коли роскопувано могили розстріляних, — між жертвами Ч. К. тіла поета не знайдено. Бути може, Чупринку, живого вивезено до Москви? Бути може, сьогочасні кати приховали його труп з особливою дбайливістю? У всякім разі ми стоїмо перед сумним фактом: сліди поета загублено.

Не маємо на думці складати некролога — глибоко віруємо в чудо, яке одно може повернути громадянству нашого співця.

Х. Майстренко.

———оо———

Памяти Кузьми Коржа

Кузьма Корж—це наш народній учитель з Катеринославщини.

Кузьма Корж—це голова організаційної комисії і член Української Центральної Ради.

Кузьма Корж—член Всеросійського і Українського Установчих Зібрань од Катеринославщини.

Кузьма Корж—член центральних виконавчих комітетів укр. партії соц.-революціонерів і Сел. Спілки.

Кузьма Корж—голова української студенської громади Київського Політехнич. Інституту.

Нарешті Кузьма Корж—співробітник „Ради" колишнього „Світла", „Народньої Волі" і „Трудової Республики".

І при всьому цьому він був не з тих, що тільки писалися в тому чи иншому стані. Ні. Він весь і безоглядно віддавався справі визволення українського народу, не мав абсолютно ні жодної вільної хвилини для так званого „особистого" життя. І при всьому цьому він же був не людиною повного здоровья, а мав хроничний ревматизм ніг і шкандибав день і ніч по Києву і по Україні, не оглядаючись на своїх товаришів, які на автомобілях ганялися за міністерськими портфелями забуваючи про живий нарід.

Син убогого селянина з Сурської Михайлівки, на Катеринославщині, він з перших років свідомости і до несподіваної смерти на 32 році життя працював для убогого працюючого селянства на всіх смугах народнього життя, як учитель, як агітатор, як організатор, як студент-агроном, як журналист.

Про те-ж, яким був Кузьма, як людина просто, хай свідчить те, що навіть червоноармійці з «чрезвичайки" обурювались, за що його розстріляли. Своєю лагідною людяною, чулою вдачою він причарував усіх, з ким здибався.

І от таку людину розстріляно тими, хто узурпував виключне право зватися соціялистами, хто зве себе авангардом міжнароднього пролетаріяту, розстріляно без слідства, без суда, потай, так, що навіть не встигли розпочати заходів про увільнення його з-під арешту. Чи не підписали панове „комуністи" такою своєю спритністю самим собі смертного присуду?

Всі на коліна перед могилою Кузьми Коржа!

Перекажемо легенду про життя і смерть його дітям нашим, щоб вчились з неї і жити і вмірати за Україну,

«За її долю,
За честь і волю
За народ!».

Ів. Азовський.

———ооо———

На фронті.

Офіціяльне повідомлення штабу війська Полтавського відділу, від 4 вересня.

В районі Ніжина вчора весь день був бій. Спроби червоних перейти в наступання нами безумовно ліквідувались. Наша кінота прорвавшись у тил червоних біля ст. Вересоч обстріляла і захопила поїзд командуючого відділом радянського війська; тут захоплено накази та розпорядження радянського командування що до останніх операцій. Під вечір наші частини перейшовши в контр-наступання, розбили червоних біля сел Колесники, Мильники й Носівки і відкинули їх на північ.

В районі Козельця наші передові частини кінноти ведуть бій.

В Казятинському напрямку наше наступання розвивається успішно. Авангард червоних, що одходив в північному напрямі відкинуто на захід.

Нашими частинами після короткого бою захоплені села Романовка, Жидівці, Почуйки та Саверци, дякуючи чому шлях одступання для головних сил червоних, що рушили з району Христиновка—Умань, відрізано.

Начальник штабу війська Полтавського відділу Ген. Штабу Полковник Еверт.

Офіціяльне повідомлення штабу Добровольчої армії.

По відомостях на 12 год. 4 вересня 1919 р.

Східний фронт. Продовжується переслідування ворога. Наша кіннота вийшла до верхів'я річки Усердець в 20 верстах на північний схід від Нового Осколу.

Північний фронт. На Курському напрямку наші частини, продовжуючи наступ, знаходяться в одному переході від м. Курська.

На Льговському напрямку. Після низки упертих боїв м. Суджа лишилось міцно в наших руках. Тут захоплено більше 700 бранців і скілька кулеметів. Наш рух до вузлової станції Корінево успішно розвивається. З 30-го серпня по 3-е вересня на цих двох напрямках ми захопили більше 4 тисячи бранців, більше 30 кулеметів, 5 гармат, 2 самольоти та иншу здобич.

На Новгород-Сіверському напрямкові вперті бої. Станція Путивль в наших руках.

Західний фронт. На Чернигівському напрямкові ми прорвали фронт ворога, разом з тим на ст. Вересоч захоплено штаб чернигівської групи червоних.

На Казятинському фронті наш наступ продовжується. На правому березі Дніпра наші частини підходять до Умані.

Генерал квартирмейстер Генштабу полковник Гверц.

Старший адютант Оперативного Відділу Генштабу полковник Сороник.

З авторітетних джерел.

В звязку з останніми успіхами на фронті арм. г. Май-Маєвського, в штабі ген. Бредова спів

Передплати на 1919 рік.

на 5міс.	на 4міс.	на 3міс.	на 2міс.	на 1міс.
—	—	—	—	75 р.

тільки з 1-го числа кожного 50 коп. (при зміні доконче старую адресу).
ухвалені до друку редакція повертає.
дакції й контори:
ститутська 22.
Почт. скринька № 373.
ИЧНА, ЕКОНОМИЧНА ЕРАТУРНА.
скрім понеділків і днів великих свят.

Умови друкування оповістей.
На 1 сторінці 15 карб. — коп.
„ 4 „ 8 „ — „
за 1 рядок в одну шпальту петита за кожний раз.
Особам, що шукають праці, за оголошення небільше як в 3 рядки в 1 шп. 3 карб. за 1 раз.

Контора відкрита від 10 до 4 год. дня.

Ціна окремого № у Києві 3 карб.
В провінції і на вокзалах 3 карб.

919 року. № 4 (31)

рідному письменникові.
у цьому, звичайно, нічого немає, бо ми знанаше письменство разродньою йшло тропою, обстоювало інтереси його болями несчисленболівало і його скупими и раділо. Те ж саме ро-російське письменство, кажемо—до нашого нас його не доходить, бо ідна мова промовляє до й розуму народнього, она може творити те чугори рушають з свого

аємо, що гора вже ру-що хто працює на свій того знають і дякують в цьому лежить запо-о, що наперекір супро-вили ми, як нація, таки мо на тихії води, на яс-...

ціла.

інської держави обстою-ава рідної культури, а мовляв, опинились, як , за високими порогами ержавного будинку... і показується той прапор, ує редакція „Кіевляни-виставити на фронтоні инку: старий, дореволю-монархизм в центрі і ге-бернаторська автономія раїн". Словом, стара і існя:

царя былъ дворъ,
дворѣ былъ колъ,
колу мочала—
чинай сначала!"

во, що ті якісь туманні ри з „петлюровцями", них сповіщає той самий инъ" ніяк не можуть ись уперед: чи не бе-них часом участи співро-цього шановного часо-замісць вияснення, на ових можлива згода, чи тують вони „петлюров-своїй програмі: „како я"?

часом на сторінках то-часопису знаходимо, ны, дуже цікаву звістку ої тепер од нас Европи: ький уряд розробляє ладний і серйозний про-рення федерації сполу-нглійських королівств, а нглії, Шотландії, Уельсу, та Ульстеру. Англій-мадянство нетерпляче до-вязання такого склад-ржавного питання і спо-я, що з цею федерацією ький народ на завжди ться дражливої ірланд-рави. Кожне з тих коро-держало-б свою автоно-буде звязане спільною цією з лондонським уря-іевл." № 5).

и „Кіевлянинові" не пов-з цеї звістки, як в Евро-рожуються гострі питан-савного життя? Англія не ожа в Уельсі та Шотлан-почнеться боротьба за або зародиться само-тво...

старій, покійній Росії, до-епер хоче всіх тягнути ницъ", навіть в кращі оли у поступового грома-на язику була „автоно-програми ідеологів вла-охитно-і самовпевнено ви-„кузькина мать".

П. Смуток.

НЕПРИМИРЕННІ.

I.

Українсько - російські стосунки, той давній, одвічний, можна сказати, „споръ южанъ и сѣверянъ", знов займають передній план життя. Знов боляче муляють усім нам ті вузли, що щедро нав'язала нам стара проклята дійсність російська. Рабська псіхологія обивателя, що потиху під усякими режимами зітхає за минулими (минуле—любе!) канчуками, ще раз стрівається з свідомістю і є небезпека, що, не зрозумівши одно одного, знов розійдуться вони в смертельній може зненависти та ворожнечі.

Так, у зненависти й ворожнечі... Не будемо приховувати гіркої правди і боятися важких слів. Краще винести гнилизну на світ розуму й роздивитись усі наслідки того надзвичайно лихого діла, що коїться свідомо й несвідомо кругом нас злістними підшептами й неприхованою неправдою. Тим більше, що за браком правдивих відомостей російські газети надолужують виссаними з власного пальця „сенсаціями" й тим тільки нової доливають оливи до старого вогню.

Українці стоять на непримиренній позиції! З ними не можна говорити! З ними й не варто говорити, як що вони не зречуться самостійницьких мрій та не признають постулята „Единой Недѣлимой Россіи"... Так констатують становище присяжні політики — одні з жалем, другі з утіхою, як до основних своїх думок та до дальших плянів і перспектив. А обиватель голосно зітхає: все було б ніби-то й нічого, коли б тільки „не этотъ украинскій вопросъ",—бо й він же, обиватель, почуває, що поки „этотъ вопросъ" не розв'язано — по суті нічого не розв'язано. Так само певне почував себе обиватель тут на Україні в половині XVII в., коли присяжні політики, всякі Кисілі напр., клеїли солом'яну згоду згоду з Єдиною Річчю Посполитою, а вона ніяк собі не клеїлась та розгоралася зовсім не в золоту навіть заваду, що нарешті таки завалила була блискучу шляхетську республіку.

В згаданих нарікання на непримиренність української позиції єсть таки зерно правди. Українці справді мають свою позицію, з якої зійти не хочуть, та й коли б хотіли навіть—не можуть. Тільки що не в „самостійности",—принаймні що-до більш відповідальних і традиційно вихованих українських кругів говорячи,—лежить центр ваги тієї позиції. І коли розмови справді стають неможливими, то причина цьому не так у нашій непримиренности, як у занадто великій, скажу так, примиренности тих, хто вболіває тепер над неможливістю розмов.

Шістдесят років тому, в Герценовому „Колоколѣ" надруковано було статтю про Україну, яка кінчалася простими, але сильними словами: „Пусть же **ни великоруссы, ни поляки** не называютъ **своими** земли заселенные **нашимъ народомъ**". Статя належала зовсім не якомусь завзятому самостійникові, а добре відомому й російській освіченій громаді історикові Костомарову, який займав раз-у-раз праве крило серед українського громадянства. Можуть сказати, що ось тут-то й корінь лиха: навіть цей поміркований українець піддався був спокусі самостійництва, отже й з ним тоді російській громаді говорити було ні про що. Мушу розчарувати тих, хто так блискуче розрубав би справу: такі люде, що розмовляли, серед російського громадянства таки знаходились. І не тільки розмовляли, а далеко більше. І до того ж люде, імення яких теперішній освічений

Знаете?—Ну, я бачу, що знаете. А що кажуть?

— Нѣтъ, знаете-ли, я разочаровался въ Украинѣ. Она уѣзжая заждала мнѣ за три мѣсяца, а сама, свинья, изолировала Кіевъ, и было такъ трудно прокормиться. А теперь вотъ Шульгинъ говоритъ, что юго-западный край надо не украинизировать, а малороссиризировать... какъ вы думаете, скоро-ли нужны будутъ специалисты по этому самому малороссиризир... Чортъ, кажъ видно и это будетъ нелегко!

А про тебе, любий земляче, мн... лий український обиват... гати старі фельєтони?

Слід би та шкода н... раз.

Проте ти вже ростеш ...

— Адже ж прибули н... ні сер Макдональд і л... фольк і кажуть про Украї...

— Або буде самостійна... де в звязку з Росією. А... під протекторатом Ліги Н...

Це значить, що нічог... буде, або буде все разом.

А ти не потурай! Твоє... леньке: Працювати!

А. Яр...

———ооо———

Жадоба крови

Київські обивателі на запросини якихось недотепних і небезпечних жалібників одбували прощу на Садову вулицю ч. 5 дивитися на гору трупів, пошарпані м'язи, розляпаний мозок, пошматовані черепи і баюри крови, що лишила за собою київська совітська черезвичайка. Люде, що виходять з хати на сонце веселі й радісні, од того страхіття швидко самі звіріють, і справедливо жахаючись, роблять всі, як один, несправедливий висновок: треба бить жидів! З того, що це кажуть всі, ні на краплину не виходить, що це справедливо, бо всі виходять з очима і розумом, потьмареними крівавим туманом, і старий вираз, ніби кров вопіеть до неба, оправдується тут тільки тим, що саме видовище крови й людського м'яса, викликає певні фізіологичні переживання.

Юрба, обиватель домагаються кари, хочуть, щоб пролита кров учинила якусь мстиву активність за наругу над людиною. Але цей обиватель не тямить того, що кара і помста йдуть весь час у процесі безнастанної боротьби з большевиками, а власне з большевизмом. Обиватель не йде в армію, не несе військової повинности, а просто кортить йому когось за ту святу кров одлупити. Тут було б мало сказати, що всяка власть повинна стримати ту нерозумну енергію або справити її в якісь громадські береги. Треба ту юрбу очевидно ще й навчати і то, не жаліючи прикрих заходів. Небезпека громадянству й громадському ладові від тих обивательських настроїв виходить і для самої влади, бо п'яна од крови юрба тільки годна на п'яне проливання крови.

Отже, що люде йдуть із Садової вулиці розлютовані, я це розумію, хоч рішуче покарав би того погромного любезника, що гостинно одкрив ворота дома № 5 на Садовій для всього Київа. Що їм хочеться п... це річ природна. Але ... де більше і менше інт... в цій юрбі не доводять висновок про кару є... шкодливий, і хабний, зумний, і несправедли... правда, що Сорін, М... (Фрейдберг) і більшість відомих на прізвище ... чайників—все евреї. (Х... да і те, що Лаціс—не ... Ковалів—українець). І ... да, що серед активних ... виків більшість—евреї. ... серед евреїв большевик... дають меншість, — отж... не може одповідати за ... легковажних і злочинні... Вираз, що серед бол... більшість—евреї, а сере... большевики — меншість... жить не мені, а відомо... ському діячеві, який ро... з цього не більше клопо... наприклад, я з того, ш... шість партизанського ... цеї чужоземної у нас, со... влади складали таки на... не, українці, темні, не... мої земляки. Тепер скаж... потомственні київські ... чим швець Репетур або ... Фридман винні, що Фр... катував і мордував і без... вбивав людей. Фрейдбер... кував свої манатки дав... хав катувати недобитки ... генції в Чернигів, а ... був і єсть у Київі. Кол... обивателі такі сердиті і... ні, нехай знайдуть і п... Фрейдберга, а не кравц... мана, котрий нікуди не ... ніяк не ховається. Тому, ... ясно, що тільки сліпа, ... ська жадоба крови мож... обертати гнів проти лю... чим і нікому невинни... нехай нам вічно пасивні... пер діяльні обивателі, не... рують діяльности Лаціса ... і тому злочинцеві по су... одна буде.

М. Ніков...

———ооо———

Горожанський мир.

Воєнна руїна і большевицькі експерименти в кінець зруйнували наше економичне життя. Наша промисловість майже зовсім не істнує. Тим часом наше міжнародне становище не сприяє економічному відродженню.

В цій великій війні, яка була війною за ринки передових країн фінансового капіталу, Росія не вийшла переможцем. І їй, в сучасному стані цілковитої господарської руїни, буде дуже важко відстояти себе від економичного поневолення, бо для кожного капіталу немає спільників і високих моральних міркувань, а є сама потреба зокоплення ринків і переведення у фактичний стан колоній всіх тих держав, які не будуть мати сили скласти цьому опір.

Як влучно казав кадетський діяч Степанов, Росія, а разом з нею і Україна стоїть перед небезпекою «єгиптизації».

Ледве чи треба зупинятись над тим, яку небезпеку має це для всіх класів населення.

Економична незалежність потрібна тепер для того, щоби бути політично незалежними. Вона потрібна для того, щоби піднести народній добробут.

Коли ми втратимо власну промисловість, ми втратимо культуру міст, весь робітничий клас лишиться без засобів істнування і все економичне життя буде залежати від чужоземного капіталу, якому ніщо не зм... ти на перешкоді в викор... ванні всієї держави.

От же справа уникання ... тизації", справа нашого ... мичного відродження є ... ням першорядної ваги д... класів населення.

З якого завгодно погл... мусимо развивати власни... чественный" капіталізм. ... дово зрозуміла більшість ... лістів всіх західних краї... пішла на горожанський ... своєю буржуазією, щоб ... зати політичну і економі... залежність держави. В ... величезному значінні в... високо розвиненого капі... для добробуту трудових ... істнування буржуазного ... полягає основа т. званог... ціял-патріотизму".

Щоби відбудувати своє... дарське життя, щоби дістал... ливість развивати власні г... ційні сили, щоб знову ут... свій капіталізм, розвиток ... є, на думку більшости соція... необхідною передумовою ... лізму, всім колам людности ... буде йти на великі жерт...

При тих перспективах, ... рисовуються зараз, відб... вання нашої промисловост... шляхом державної допо... протекціонизму.

Державна допомога пр...

робітникам газет дали такі пояснення:

„Наші успіхи на лінії Бахмач—Конотоп: з боку Ворожби до Путивля, в районі Суджі—Корінівя та Курська треба цілком віднести до хоробрости Добровольчих частин, які в такий короткий строк погнали значно дужчого ворога.

Більшовики розбиті, більш того вони перекинуті і ми починаємо гнати та ліквідувати їх.

Більшовики агонізірують і втопаючи хватаються за шматки розбитого корабля.

Більшовики по малу ідуть на дно і передбачаючи неминучу смерть конвульсивно б'ються на нашому фронті то тут, то там, покладаючи надію на те, що принаймні спинять нас на деякий час.

Вони вдарили в районі Бахмача та Конотопу і почали терпіти невдачі. Кинули на швидку руку вивчені частини, які ще не встигли поправитись після розгрому під Київом, до Козельця та Остра. І тут ці частини були розбиті. Можливо, що вони будуть зовсім знищені.

Жива сила червоної армії розбита до щенту під Київом. Це факт".

Успіх на Чернигівському напрямці.

З авторітетних джерел нас повідомляють, що операції війська Добрармії на Чернигівському напрямці розвиваються досить успішно. Під Козельцем та с. Вересочь наша кіннота прорвала ворожий фронт на протязі кількох верст та прорвалася в глиб ворожого стану. На цьому фронті з боку червоних стояли інтернаціональні дівізії, але і вони не витримали натиску військ Добрармії. Наше військо починає оточувати ворога також і з флангів і для нього складається погроза повного оточення.

Совітське повідомлення.

Совітська сводка від 3 вересня визнає великий успіх Добрармії в районі Царицина.

(„Осваї").

Большевицькі побоювання.

В останніх числах большевицьких газет з'явилися статті, які підкреслюють небезпеку, що нависла над совітською Росією з боку України з огляду на те увільнення румунського війська, котре воювало в Угорщині. З'єднання румунів, поляків, Петлюри і Денікина вимагає того, щоб головні сили большевиків були перекинені якраз на цей фронт.

Газети повідомляють, що в Москві видача хліба навіть у мікроскопичних дозах робиться раз у десять день.

В Петрограді за браком палива на зиму мають позакривати всі театри.

———ооо———

Телеграми.

Об'єднання Німецьких Партій.

НАУЕН, 4. (радіо). Партія незалежних соціялістів Кольмару, Познанської Округи подала заяву про своє приєднання до німецького блоку, що закінчило об'єднання всіх німецьких партій був. Познанської Округи („Осваї").

Естляндія і Радянська Россія.

НАУЕН, 4. (радіо). Згідно з повідомленням із Фінляндії Установчими Зборами Естляндії ухвалено постанову про згоду на пропозіцію Совдепії про припинення військових подій. Для остаточнього вирішення звязаних з перемиррям справ і питань виїде окрема депутація в складі представників Міністерства Закордонних справ, Установчих Зборів та військового Командування.

Але в Естляндії гадають, що переговори дадуть тільки тимчасове перемирря і установлення демаркаціонної смуги. („Осваї").

Германські гроші.

НАУЕН, 4. (радіо). Нове велике пригнітчення курсу німецької валюти за кордоном викликало в вівторок на Берлінській біржі обговорення заходів для урегулювання валюти. („Осваї").

———

У ЦЕНТРАЛІ.

„Централ" зараз звернув особливу увагу на постачання дуже потрібних для сільського господарства України штучних угноєнь і інсектофунгісідів (нищителів шкодливих комах). Для цього „Централ" робить величезні закупки на Україні й за кордоном і приступає до придбання або будування власних заводів для виробу угноєнь і інсектофунгісідів.

Через те, що варена олія, яка необхідна для фарбування, одержувалась на Україні тільки з Росії і тому справа з фарбуванням зараз на Україні стоїть у катастрофичному стані, „Централ" узяв на себе ініціятиву по організації виробництва на Україні вареної олії.

З цею метою „Централ" вжив заходів, щоби районні союзи скуповували і постачали „Централові" льняне насіння для переробки його „Централом" у варену олію. Кількість льняного насіння на Україні цілком вистачить щоб задовольнити потребу у вареній олії.

Нові операції „Централа" по збуту.

Відділ збуту Центрального Українського Сільсько - Господарського Союзу („Централу") зараз значно поширює свої операції по всім галузям сільсько-господарської продукції.

Для піднесення тютюнової культури на Україні і для правильної організації збуту тютюну у всеукраїнському маштабові відділом збуту вжито ряд відповідних заходів. Між иншим при відділі з'організовано спеціяльний тютюновий комітет, з представників союзів, які ведуть тютюнові операції; комітет виділив з себе осібне бюро; яке разом з відділом збуту „Централа" працює як над організацією збуту, так і над організацією переробки тютюну в кооперативних підприємствах. „Централ" має на тютюн величезні замовлення і великі пропозиції, і організувати як слід до цього часу цю справу заважали недавні події. Також налагоджується справа зі збутом коноплі й конопляних виробів. Організується комітет по збуту коноплі.

Зараз відділ збуту приступив до підготовчої праці по заготовці для Київа через кооперативний союз „Городской Потребитель" — скота, сала і м'яса.

Приступлено до оранізації в найширших розмірах справи зі збутом хліба.

Мається на меті взяти в свої руки постачання хліба населенню і організувати експорт хліба за кордон на основах товарообміну.

Ведеться енергійна праця над поширенням справи збуту скоту і свиней, організується постачання кормових засобів; організується експорт яєць і птиці за кордон.

Нові операції „Централу" по постачанню.

З часів радянської влади „Централ" майже не міг розвивати операцій по постачанню через недостачу краму на ринках, воєнні події, брак комунікації і утиски уряду.

Зараз Централ ужив заходів для закупа потрібних для сільського господарства машин, металу і всякого краму. Вже разіслані агенти по українським заводам для придбання потрібних машин і товарів, організується закупка і за кордоном. Харьківська агентура вже придбала багато машин, тверде і рідке паливо та инші матеріяли.

Зараз розпочата величезна операція по закупці для потреб союзів продуктів сухої переробки дерева. Для більшого успіху цієї справи „Централ" допомагає районним союзам матеріялами потрібними для заводів і має фаховця—консультанта по сухій переробці дерева, який інструктує заводи.

Зараз на Україні катастрофично стоїть справа з вареною олією, яка необхідна для фарб, бо одержувалась вона виключно з Росії. Але коли-б українські кооперативні союзи зайнялись закупкою льняного насіння, то на місцевих заводах можна було-б виробити потрібну міру вареної олії, тому „Централ" вживає заходи, щоби союзи занялись постачанням льняного насіння у Київ, де „Централ" візьме на себе його переробку.

Для більш успішного постачання власним підприємствам і союзам мінерального палива „Централ" вживає заходів, щоб купити власну вугільну шахту в українській частині Донецького басейну.

У „Дніпросоюзі".

„Дніпросоюз" зараз опинився в скрутному становищі через те, що в нього лишилось (біля 6 миліонів карбованців) совітських грошей. Біжуча праця союзу зараз полягає в росподіленні між союзами краму старих запасів. Певну частину свого краму „Дніпросоюз" обмінює на сільсько-господарські продукти, головним чином хліб, овочі та жири.

Налагоджується зв'язок з південними ринками. До Новоросійська, Харькова, Катеринослава й Одеси виїхали агенти, для переведення закупок.

Особливу увагу „Дніпросоюз" зараз звертає на свою філію у Станіславові (Галичина), через яку мається на увазі ввійти у зв'язки з Польщею, Німеччиною, Швецією й иншими країнами. Через одеську філію буде використано англійський ринок.

Налагоджується рибна справа, для чого в Очакові відкрито контору.

Приступлено до придбання у власність фабрики цукерок та фабрик тютюнової й сірникової.

———ооо———

Література, Наука.

Нові видання.

„Січ". В Катеринославі вийшла перша книжка Літературно-Наукового й Педагогичного Збірника „Січ". Зміст: Грицько Чупринка „Museum"; Вал. Підмогильний „Гайдамака"; В. Підмогильний „Ваня"; Валеріян Поліщук „Краса"; „Дощ іде"; П. Устяк „Гірські потоки"; Т. Романченко „Хай сонце ясне догорає"; „Море"; Д. Явір „Встань, народе!"; „О, почекайте, не тужіть"; В. Поліщук „Турганець"; „Порох людський"; Дмитро Чернявський „Туга"; Гете „Порада"; В. Юноша „Островський; Карпенко-Карий"; Ф. Дубіщев „Самостійне писання в школі"; Дм. Чернявський „Доісторичне минуле України"; Илько Кирнос „Also sprach Kain"; Видавнича справа, хроніка літетератури й мистецтва.

„Слово". Цими днями в Київі почне виходити щоденна українська газета „Слово". В газеті близчу участь візьмуть: Л. Абрамович, М. Вороний, О. Гермайзе, Г. Довженко, Д. Заславський, М. Ковальський, О. Мішта, О. Олесь, П. Пожарський, В. Садовський, Л. Чикаленко та инш...

———ооо———

ПОВІДОМЛЕННЯ.

„Літературно-Науковий Вістник".

У четвер, 18-го вересня, в 6 год. вечора відбудеться засідання редакційного комітета „Літературно-Наукового Вістника". Прохають всіх членів комітету неодмінно прибути.

Загальні збори К. союзу працьовників школи.

Сьогодня, 5 (18) вересня в помешканні Реальної школи (на Михайлівській площі) мають бути о 6 год. вечора загальні збори Київського союзу працьовників школи та культурно-освітніх інституцій. Всі учителі українці — члени союзу запрошуються на ці збори.

В 3-й й українській гімназії.

Прийом прохань у підготовчий, I, II, III, IV і V кл. провадиться щодня від 10—1 та від 4—6 (Печерське, Суворівська, 1).

На українських підготовчих курсах.

Прийом нових слухачів провадиться з 1-го вересня ст. ст. в канцелярії курсів (Бібіковський Бульвар 18, будинок 2-ої української гімназії) від 6—8 год. веч. що-дня. Початок іспитів прийомних 16 вересня ст. ст. (о 6 год. веч. по сонцю). Лекції почнуться зараз по скінченню іспитів. Для вступу потрібні документи: метричне свідоцтво, або виписс, свідоцтво про освіту й про відношення до військов. повинности. Докладні пояснення можна одержувати що-дня в канцелярії курсів.

ОПОВІСТКИ.

Загублено 30 серпня посвідчення, членський квиток Всеукр. Проф. спілки Діячів Театрального Мистецтва, і квіт. Коопер. Спілки на ім'я кравчихи Олени Єременко; прошу ніч. не дійсним.

Кімната 1—2 з корист. кухнею недал. центру потрібна 2 спок. особам. Діхтяр, Гоголівська 12 п. 2.

Редактор Андрій Ніковський.

Друкарня „Робітничої Книгарні", Хрещатик 42.